

De Woutertje Pieterse Prijs is een prijs voor het beste oorspronkelijk Nederlandstalige kinder- of jeugdboek dat het afgelopen jaar is verschenen. In 2026 zijn er zes boeken genomineerd.

Om leraren te inspireren aan de slag te gaan met actuele én goede kinder- en jeugdboeken, bieden wij lestips aan bij de genomineerde boeken. Dit jaar zijn er lestips vanaf groep 3 van het basisonderwijs tot en met de derde klas van het voortgezet onderwijs.

LESTIPS

VOOR GROEP 5 EN 6 VAN HET BASISONDERWIJS

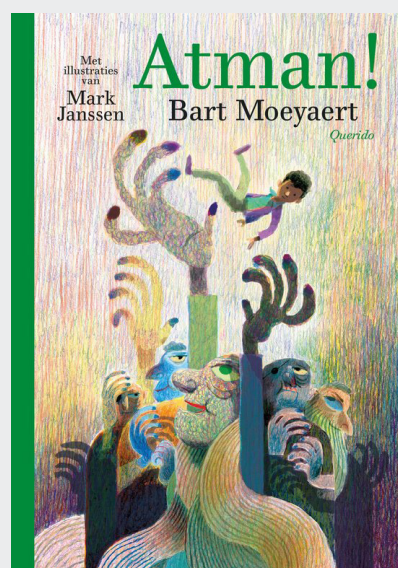
Deze lessuggesties richten zich op het boek **Atman!** van Bart Moeyaert & Mark Janssen (Uitgeverij Querido).

Thema's in dit boek

- verdwalen
- home-away-home (zie *Achtergrondinfo*)
- heimwee
- thuisgevoel
- fantasie vs werkelijkheid
- poëtisch proza
- muzikaal verhaal

Uit het juryrapport

"Elke zin zingt, klanken dansen, plot en bespiegelingen gaan perfect gedoseerd in elkaar over. Met rake beelden – 'Hoeveel stappen blijft een brood warm?' – en in korte, muzikale zinnen vol humor en spanning, tekent Bart Moeyaert de ware betekenis uit van een schijnbaar onbeduidende gebeurtenis, in een schitterend samenspel met de kleur- en fantasierijke prenten van Mark Janssen. Bizarre wezens in krullerige kleurpotloodlijnen, weelderige wouden en een sterk neergezet hoofdpersonage bevolken de verhaalwereld, die het midden houdt tussen een droom, een fantasie en een vertaling van een beleving."

Atman!

De negenjarige Atman (iedereen noemt hem At) raakt verdwaald nadat hij een brood heeft gekocht. Hij weet de weg naar zijn huis (en zijn vader en zijn kat) niet meer. Hij vraagt raad aan een man (die geen tijd voor hem heeft) en een vrouw (die hem aan een rood touw vastbindt en hem meeneemt op haar schip vol matrozen). Atman rukt zich los en belandt in de zee en zo raakt hij steeds verder van huis. Onderweg blijft hij vragen naar de weg naar zijn huis, totdat hij een meisje met een step tegenkomt die een plattegrond in haar zak heeft. Zou zij hem kunnen helpen?

VAN HUIS

HOOFDSTUK 1-5

VERBEELDEN

Introductie

Laat de voorkant van het boek niet zien, maar bewaar deze voor later. Lees hoofdstuk 1 voor. Bespreek met de leerlingen wat ze te weten zijn gekomen over de ik-persoon en laat ze een tekening maken van het huis. Toon daarna de illustraties bij hoofdstuk 1.

Zeventien mate

Lees hoofdstuk 2 en 3 voor en laat de leerlingen in tweetallen één van de 'zeventien mate' tekenen. Hang alle tekeningen op en bekijk de illustratie in het boek. Welke overeenkomsten en verschillen zien de leerlingen in de afbeeldingen?

Rode draad

Neem een touw mee en houd het vast en laat 2 leerlingen het andere eind vasthouden. Laat de leerlingen de linkertekst van hoofdstuk 4 voorlezen (Atman) en lees zelf de rechttekst voor (de vrouw) terwijl jullie het touw naar jezelf toetrekken als je leest. Bespreek daarna met de klas welke functie het touw heeft in het verhaal.

Vragen

Lees hoofdstuk 5 voor en bespreek samen waar Atman zich nu bevindt. Verdeel de klas in 7 groepjes en laat elk groepje een vraag uit de tekst bespreken. Laat ze samen een antwoord formuleren op deze vraag. Lees dan vraag voor vraag voor terwijl een groepje antwoord geeft.

© illustratie Mark Janssen

ACHTERGRONDINFO

Werken aan het vergroten van verhaalbeprij en literaire competentie

Home-away-home

In de jeugdliteratuur is het *home-away-home* patroon een bekend thema. Als letterlijk thema geeft het richting aan de opbouw van het verhaal en beschrijft het de fysieke reis van een personage en de ruimtes waar het verhaal zich afspeelt. Maar zo'n thema heeft ook een symbolische betekenis: tijdens de reis maakt een personage een ontwikkeling door en komt tot nieuwe inzichten (Van der Beek & Pauwels, 2025). In *Atman!* is het interessant om te kijken naar deze metaforische reis.

Poëtisch proza en libretto

Atman! is geschreven als libretto voor de gelijknamige kinderoepa. Een libretto is de volledige geschreven tekst met onder andere de dialogen van de voorstelling. Als boek kan de tekst gezien worden als poëtisch proza: een variant tussen proza en poëzie in. Het is geschreven als een gedicht met aandacht voor ritme en rijm en is daarom ook heel geschikt om met gevoel en ritme voor te dragen.

VERDWALEN

HOOFDSTUK 6-21

BELEVEN

Voorlezen

Lees hoofdstuk 6 en 7 dynamisch voor. Bespreek daarna hoe je het nog meer zou kunnen voorlezen en oefen dit samen met een stukje (zie voorbeelden onder *Uitbeelden*).

Uitbeelden

Verdeel hoofdstuk 8 tot en met 21 onder twee- of drietallen. De hoofdstukken hebben verschillende lengtes en vormen, waardoor je kunt differentiëren naar niveau en vaardigheden. De leerlingen bereiden een presentatie voor van hun hoofdstuk. Geef ze verschillende ideeën:

- in dialoog lezen
- voorlezen met gebaren
- ritmisch voordragen
- uitspelen en voorlezen

Opvoeren

De leerlingen voeren hun fragment op in volgorde van de hoofdstukken. Bespreek daarna het verhaal met elkaar:

- Wat maakt Atman mee?
- Waar komt hij langs?
- Wie komt hij tegen?

© illustratie Mark Janssen

THUIS

HOOFDSTUK 22-27

VOELEN

Heimwee

Lees hoofdstuk 22 en 23 voor. Bespreek het gevoel van heimwee met elkaar:

- Wat is heimwee?
- Hoe merk je dat je heimwee hebt?
- Hoe kun je heimwee genezen?
- Wie herkent het gevoel van heimwee?

© illustratie Mark Janssen

Plattegrond

Lees hoofdstuk 24 - 26 voor. Laat de leerlingen hun tekening van het huis erbij pakken en van daaruit een plattegrond tekenen van de weg die Atman heeft afgelegd. Bespreek eventueel eerst wat hij allemaal is tegengekomen onderweg.

Echt of verzonnen

Lees hoofdstuk 27 voor. Bespreek met elkaar de vraag of het verhaal echt gebeurd zou kunnen zijn of dat het verzonnen is. Laat de leerlingen hier argumenten voor geven. Bespreek daarna de betekenis van de reis als metaforische reis.

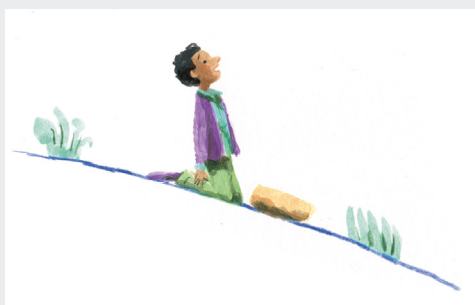
MEER LEZEN?

Meer lezen van Bart Moeyaert

- *Morris* (2022) Uitgeverij Querido.

Meer boeken over verdwalen

- *Die dag* (2025) Joke van Leeuwen. Uitgeverij Querido.
- *Treinen verdwalen niet* (2025) Winny Ang, Marijn Brouckaert & Eleni Debo. Uitgeverij Lannoo.
- *Ze hadden hun schapjes geteld* (2022) Benny Lindelauf & Marieke Nelissen. Uitgeverij Querido.
- *Jij bent het einde* (2022) Tom Marien & Penelope Deltour. Uitgeverij Davidsfonds Infodok.
- *Klein in de grote stad* (2022) Sydney Smith. Uitgeverij Querido.

© illustratie Mark Janssen

Bron

- Beek, Suzanne van der en Frauke Pauwels (2025) *Ruimte - (G)een plek voor kinderen*. In: Vanessa Joosen, Helma van Lierop-Debrauwer (et al.), *Zoeklichten bij de studie van jeugdliteratuur* (pp. 55-75). Rotterdam: Open Press Tilburg University.

Meer info over de makers

- *Een ander leven* (2024) Bart Moeyaert (Privé-domein nr. 328) Amsterdam: Uitgeverij De Arbeiderspers.
- Websites:
www.bartmoeyaert.com
www.markjanssenshop.nl
- Instagram:
www.instagram.com/bartmoeyaert
www.instagram.com/markjanssenpictu-rebooks

Colofon

Deze lestips zijn ontwikkeld door **Loes Reichenfeld** (LEES met LOES) - www.leesmetloes.nl

In opdracht van Stichting Woutertje Pieterse Prijs.

Scan de QR-code voor lessuggesties bij alle genomineerde boeken:

voor het basisonderwijs

- groep 3-4: *Alle dingen die mijn opa stiekem is* van Gerson Main & Hedy Tjin
- groep 5-8: *Konijntjes op het kerkhof* van Peer Wittenbols & Shamisa Debroey
- groep 5-6: *Atman!* van Bart Moeyaert & Mark Janssen
- groep 7-8: *De oorsprong der dingen* van Jacques & Lise

voor het voortgezet onderwijs

- klas 1-2: *Krekel* van Annet Schaap
- klas 2-3: *Albatros* van Yorick Goldewijk

Mogelijk gemaakt dankzij de Brook Foundation, De Versterking en het Hendrik Muller Fonds.

